

Sygn. akt: I C 757/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce, Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSR (del. do SO) Monika Strzyżewska
Protokolant:	st. sek. sąd. Agata Załęska

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2016 r. w Ostrołęce na rozprawie

sprawy z powództwa **M. P.**

przeciwko **B. J. i R. P.**

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

orzeka:

1. powództwo oddala;
2. odstępuje od obciążania powoda dalszą częścią opłaty od pozwu, powyżej której był zwolniony.

UZASADNIENIE

Powód M. P. wystąpił z powództwem przeciwko R. P. i B. J. o stwierdzenie, że M. P. oraz R. P. i B. J. mają obowiązek zawrzeć umowę następującej treści: „R. P. i B. J. oświadczają, że w wykonaniu ugody sądowej zawartej w dniu 22 maja 2013 roku przed Sądem Rejonowym w Wyszku V Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w P. w sprawie o sygn. akt Y Ns 14/13 dotyczącej podziału majątku wspólnego, darują M. P. nieruchomość, dla której Sąd Rejonowy w Wyszku VIII Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych w P. prowadzi księgę wieczystą KW (...) (KW (...)) składającą się z działek o nr: (...) o powierzchni 0,0456 ha, (...) o powierzchni 0,1002 ha, (...) o powierzchni 0,1004 ha oznaczonych w wariancie I na mapie sporządzonej przez biegłą sądową D. S., przyjętej do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego Starostwa Powiatowego w N. w dniu 27 sierpnia 2012 roku za numerem KEM-044.001-(...). Natomiast M. P. oświadcza, że powyższą darowiznę przyjmuje”, oraz stwierdzenie, że prawomocny wyrok Sądu zastępuje umowę.

Pozwana B. J. wniosła o oddalenie powództwa, wywodząc w odpowiedzi na pozew, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie. Powód nie ma podstawy prawnej, z której może skutecznie wywodzić roszczenie o nakazanie złożenia oświadczenia woli co do przeniesienia własności nieruchomości. Nadto zmieniły się okoliczności, w których została zawarta ugoda sądowa, gdyby miało dojść do jej podpisania dzisiaj pozwana nie wyraziłaby zgody.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 22 maja 2013 roku w sprawie o sygn. akt V Ns 14/13 pozwani – byli małżonkowie, zawarli przed Sądem Rejonowym w Wyszkowie V Zamiejskowy Wydział Cywilny z siedzibą w P. ugodę dotyczącą podziału majątku wspólnego. W pkt.6 ugody R. P. i B. P., obecnie J., zobowiązali się, że przeniosą na własność syna M. P. działek gruntu o nr: (...) o powierzchni 0,0456 ha, (...) o powierzchni 0,1002 ha, (...) o powierzchni 0,1004 ha, dla których Sąd Rejonowy w Wyszkowie VIII Zamiejskowy Wydział Ksiąg Wieczystych w P. prowadzi księgę wieczystą KW (...) (KW (...)) oznaczonych w wariantcie I na mapie sporządzonej przez biegłą sądową D. S. przyjętej do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego Starostwa Powiatowego w N. w dniu 27 sierpnia 2012 roku za numerem KEM-044.001-(...).

Pozwana nie wykonała zawartego w ugodzie zobowiązania do dnia dzisiejszego pomimo wyznaczonego terminu do 30 lipca 2013r. Pozwany od początku wyrażał wolę wykonania ugody. W tym celu wzywał pozwaną do stawienia się przed notariuszem w celu zawarcia umowy darowizny na rzecz syna. Pozwana pierwotnie odmówiła stawiennictwa, a na kolejnym terminie przed notariuszem odmówiła wykonania zobowiązania zawartego w ugodzie.

Pozwany uznał powództwo.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo podlega oddaleniu e' limine. Kodeks cywilny nie zna powództwa o stwierdzenie obowiązku zawarcia umowy(..). Już to samo w sobie dyskwalifikowało pozew zawierający roszczenie tej treści. Gdyby nawet przyjąć, że na rozprawie doszło do modyfikacji powództwa ze wskazanego powyżej na powództwo o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli (..) określonej treści, to i tak podlega ono oddaleniu jako pozbawione podstawy prawnej, z której powód mógłby skutecznie wywodzić roszczenie o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli co do przeniesienia własności nieruchomości. Przepis art. 64 k.c. nie stanowi samodzielnej podstawy prawnej powództwa o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli. Takie roszczenie może być kierowane w tym trybie do sądu, tylko wtedy, gdy wynika z umowy (np. umowy przedwstępnej), jednostronnej czynności prawnej (np. testament) lub z przepisów ustawy (np. odwołania darowizny)

W niniejszej sprawie, w której powód domaga się złożenia przez pozwanych oświadczenia woli kreującego zarazem umowę, należy podkreślić z całą stanowczością, że uwzględnieniu roszczenia stoi na przeszkodzie nie tylko brak istnienia materialnoprawnych przesłanek określających ten obowiązek, ale także tożsamości osób, którym ustawodawca przyznaje prawo do wystąpienia z takim roszczeniem. Z całą pewnością nie należy do nich powód, gdyż nie był stroną ugody o podziale majątku wspólnego, która ze swej istoty dotyczy jedynie byłych małżonków. Idąc dalej w argumentacji przemawiającej za decyzją Sądu Okręgowego o oddaleniu powództwa, należy podnieść, że zobowiązanie do przeniesienia własności musi wyrażać się w formie zastrzeżonej dla ważności zobowiązania, względnie wymaganej dla powstania roszczenia, która również uchybia przepisom prawa.

Odnosząc się do źródła swojego roszczenia, którego powód upatruje w pkt.6 ugody sądowej z dnia 22 maja 2013r zawartej pomiędzy jego rodzicami w sprawie

I Ns 14/13 należy stwierdzić, że nie wywiera ona żadnych skutków prawnych dalej idących jak tylko ten, że byli małżonkowie nadal pozostają współwłaścicielami nieruchomości opisanych w pkt.5 ugody, którą dokonali jedynie częściowego podziału majątku wspólnego.

Judykatura w zakresie będącym przedmiotem orzekania jednoznacznie stwierdza, że źródłem roszczenia o przeniesienie własności może być tylko umowa przedwstępna, zawarta w formie przewidzianej dla ważności umowy przyrzeczonej, przez którą strony zobowiązują się do zawarcia umowy przenoszącej własność (art. 389 w związku z art. 390 § 2 k.c.), bądź umowa zobowiązująca do przeniesienia własności zawarta w formie, od zachowania, której zależy jej ważność (art. 157 w związku z art. 73 k.c.). Nie ma innych konstrukcji prawnych, jak tylko koncepcja umowy przedwstępnej przeniesienia własności oraz koncepcja umowy o przeniesienie własności ze skutkiem zobowiązującym,

w ramach których można by skutecznie wskazywać na materialnoprawną podstawę zobowiązania umownego, z którego wywodzi się roszczenie o nakazanie złożenia oświadczenia woli co do przeniesienia własności.

Przy czym, bez znaczenia jest, że zobowiązanie do przeniesienia własności może być fragmentem szerszej czynności prawnej, obejmującej także, lub przede wszystkim, oświadczenia woli stron, co do innej niż własnościowa sfery stosunków prawnych. W konkretnych sytuacjach może to utrudniać poszukiwanie, wśród wielu różnych postanowień umowy tych elementów, które składać się muszą na zobowiązanie do przeniesienia własności, jako źródło roszczenia o nakazanie złożenia oświadczenia woli. Nie oznacza jednak, że sama ta umowa może być uznana za źródło zobowiązania do przeniesienia własności i w konsekwencji źródło roszczenia, jeżeli nie zawiera elementów dających się, zarówno co do treści, jak i formy, subsumować pod skuteczną w zakresie powstania roszczenia umowę przedwstępną przeniesienia własności lub ważną umowę zobowiązującą do przeniesienia własności. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2015 r. III PK 124/14, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 czerwca 2015 r. VI ACa 1260/14).

Artykuł 64 kc sam w sobie nie daje podstawy materialnoprawnej do stwierdzenia obowiązku danej osoby do określonego zachowania się. Podstawy takiej należy doszukiwać się w stosunkach materialnoprawnych łączących **strony sporu**, czego w niniejszej sprawie nie ma i trudno się doszukać.

W tych okolicznościach oświadczenie o uznaniu powództwa złożone przez pozwanego R. P. pozostaje bezskuteczne i nie wiąże Sądu. Jako czynność dyspozytywna podlegająca przecież ocenie z punktu widzenia okoliczności sprawy, sprzeczności z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo jako czynność mająca na celu obejście prawa, w niniejszej sprawie oceniona została przez Sąd jako ta ostatnia.

Ponieważ pozew podlegał oddaleniu e' limine Sąd uznał za zbędne prowadzenie postępowania dowodowego i w tym zakresie oddalił wnioski dowodowe pozwanej zawarte w odpowiedzi na pozew, które i tak okazały się nieistotne w świetle okoliczności sprawy.

W odniesieniu do kosztów postępowania, którymi co do zasady powinna zostać obciążona strona przegrywająca proces - w tym wypadku powód – Sąd odstąpił od obciążania dalszą opłatą od pozwu, ponad kwotę od której M. P. został tymczasowo zwolniony, biorąc za podstawę art.102 zd 2 kpc.